

HQ-516

Seat No. _____

M.A. (Sem. - IV) Examination

March / April - 2015

Sanskrit : Paper - SANS : CC - 402

ऋग्वेदमंडल - ७ सूक्त १ थी ८, १८ थी २४

ईशावास्योपनिषद्

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 कोईपश त्रश मंत्रोनो विवरश आपी अनुवाद करो : 14

(१) दा नो अग्ने धिया रयि सुवीरं स्वंपत्यं संहस्य प्रशस्तम् ।

न यं यावा तरति यातुभावान् ॥ १:५ ॥

(२) बराशंसस्य महिमानमेषामुपं स्तोषाम यजतस्यं यज्ञैः ।

ये सुक्रतवः शुचयो धियंधाः स्वदन्ति देवा उभयानि ह्व्या ॥

(३) एता नो अग्ने सौभंगा दिदीहयपि क्रतु सुचेतंसं वर्तमा ।

विश्रां स्तोतृभ्यो गृणते च सन्तु यूयं पात स्वस्तिभिः सदानः ॥ ३:१० ॥

(४) आ पक्थासौ भलानसो भनन्तलिनासो विषाणिनः शिवासः ।

आ योऽनयत्सध्मा आर्यस्य ग्व्या तृत्सुभ्यो अजगन्तु धा नृन् ॥ १८:७ ॥

(५) सना ता तं इन्द्र भोजनानि शतहंव्याय, दाशुषं सुधासै ।

वृषो ते हरी वृषणा युनज्मि व्यन्तु ब्रह्माणि पुरुशाक वाजम् ॥ १९:६ ॥

2 सातभा भंडलभां वर्षावायेव द्वाशराज्ञ युद्ध विशे सविस्तर नोध लपो. 14

अथवा

2 नीयेनाभांधी गमे ते बे विशे विस्तृत नोध लपो : 14

(१) अग्निदेवता

(२) आप्रीसूक्त

(३) वशिष्ठ - विश्वाभिन्न संघर्ष

(४) इन्द्रदेवता

3 नीयेनाभांधी गमे ते त्रश भन्त्रोचो विवरण आपी अनुवाद करो : 14

(१) कुर्वन्नेह कर्माणि जिजीविषेच्छतं समाः ।

एवं त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न कर्म लिप्यते नरे ॥

(२) अनेजदेकं मनसो जवायो ननैद् देवा आप्नुवन् पूर्वमर्षत् ।

तद् धावतोऽन्यानत्येति तिष्ठत् तस्मिन्नयो मातरिश्वावधाति ॥

(३) अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽसंभूतिमुपासते ।

ततो भूय इव ते तमः य उ संभूत्यां रताः ॥

(४) यस्तु सर्वाणि भूतानि आत्मन्ये वानु पश्यति ।

सर्वभूतेषु चात्मानं ततो न विजुगुप्सते ॥

(५) वायुरनिलम मृतमथेदं भस्मान्तं शरीरम् ।

ओउम् क्रतो स्मर कृतं स्मर क्रतो स्मर कृतं स्मर ॥

4 ઈશાવાસ્ય ઉપનિષદમાં વ્યક્ત થતું ઈશ્વરનું સ્વરૂપ સમજાવી તેના 14
તત્ત્વજ્ઞાન વિશે નોંધ લખો.

અથવા

4 ગમે તે બે વિશે નોંધ લખો : 14

(૧) સંભૂતિ - અસંભૂતિ

(૨) ઈશાવાસ્ય ઉપનિષદનો શાંતિમન્ત્ર

(૩) બ્રહ્મભાવદશાનું નિરૂપણ

(૪) વિદ્યા - અવિદ્યા.

5 ગમે તે સાત પ્રશ્નોના એક બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો : 14

(૧) વેદ અને ઉપવેદ કેટલા ? કયા કયા ?

(૨) આપ્રી શબ્દની વ્યુત્પત્તિ આપી તેનો અર્થ સમજાવો.

(૩) સહસો સૂનો । કયા દેવતાનું વિશેષણ છે ?

(૪) આપ્રીસૂક્તમાં આવેલ વનસ્પતિ દેવતાનું વર્ણન કરો.

- (પ) દાશરાજયુદ્ધનો પ્રસંગ કેટલા સૂક્તોમાં છે ? કયા કયા ?
- (દ) દાશરાજયુદ્ધના દશ રાજાઓના નામ જણાવો.
- (૭) ઈશાવાસ્યમિદં સર્વમ્ સમજાવો.
- (૮) શુક્લ યજુર્વેદની કેટલી શાખાઓ ? કઈ કઈ ?
- (૯) માતરિશ્વા શબ્દનો અર્થ સમજાવો.
- (૧૦) મુખ્ય ઉપનિષદ્ કેટલા ? કયા કયા ?
- (૧૧) ઈશાવાસ્ય ઉપનિષદ કેવા કર્મયોગનો ઉપદેશ આપે છે ?
- (૧૨) સત્યનું મુખ શાનાથી ઢંકાયેલું છે ?
-